

Samenvatting

Wat is de Omgevingsvisie?

In de Omgevingsvisie 2040 presenteert de gemeente Maastricht een strategische visie op de fysieke leefomgeving van de gemeente voor de langere termijn. Dit gebeurt vanuit een integraal perspectief: sociale, economische en fysieke vraagstukken en ontwikkelingen worden in samenhang bekeken en vertaald naar de fysieke leefomgeving van de toekomst. We verstaan hieronder het geheel van ruimte (inclusief gebouwen), water, milieu (lucht en bodem), natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed. De fysieke leefomgeving wordt in de Omgevingsvisie vooral gezien als instrument om sociale, economische en culturele dynamiek te faciliteren. Geen doel op zich dus, maar een middel om de juiste condities te creëren in Maastricht om goed te leven, werken, wonen, recreëren, studeren en meer.

Samen werken aan de toekomst

De Omgevingsvisie biedt een ‘wenkend perspectief’ op de toekomst van Maastricht. De Omgevingsvisie is daarmee geen eindpunt, maar vooral een startpunt en dynamisch instrument om samen vorm te geven aan de toekomst van Maastricht. Ze is vooral een uitnodiging aan bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere partners om samen tot oplossingen en maatregelen in de fysieke leefomgeving te komen, variërend van kleine ingrepen in buurten tot grote infrastructurele veranderingen. Daarom richt de Omgevingsvisie zich op ambities en de gewenste ontwikkelingen op hoofdlijnen. De nadere invulling en concrete uitwerking gebeurt samen met de partners in de stad.

Visie (Hoofdstuk 3)

Maastricht heeft de ambitie om haar positie als motor voor de (Eu)regionale economie te versterken en de lokale kwaliteit van leven te verbeteren. Door te investeren in een duurzame ontwikkeling is en blijft Maastricht een prachtige stad om in te wonen, werken en verblijven. Daarmee draagt deze visie op de fysieke leefomgeving bij aan een aantrekkelijke ‘work-life balance’ in stad en regio. Het is juist deze ‘work-life balance’ waarmee Maastricht en de (Eu)regio zich in de toekomst kunnen blijven onderscheiden van andere stedelijke regio’s in Nederland en Noordwest Europa.

Vijf grote opgaven voor de stad... (Hoofdstuk 2)

De Omgevingsvisie start vanuit een analyse van de trends en ontwikkelingen in Maastricht op het gebied van de bevolkingsomvang en –samenstelling (demografie), economie en werkgelegenheid, het (samen)leven van inwoners, energie, klimaat en mobiliteit, het functioneren van het openbaar bestuur en de technologie. Vandaaruit wordt een aantal opgaven geformuleerd waar de stad Maastricht in de periode tot 2040 voor staat. De belangrijkste vijf zijn:

1. het versterken van de agglomeratiekracht van de (Eu)regio;
2. werken aan een inclusieve samenleving, waarin iedereen mee kan doen;
3. anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering;
4. vormgeven van de transitie naar een CO₂-neutrale samenleving; en verbeteren van de relatie tussen de overheid en samenleving..

... en drie thema’s voor de fysieke leefomgeving (Hoofdstuk 4)

Deze vijf opgaven zijn complex en vragen om een aanpak waar diverse beleidsterreinen gelijktijdig aan werken. Als antwoord op de ontwikkelingen en algemene opgaven die op Maastricht af komen, kiest de gemeente ervoor om in de fysieke leefomgeving gericht te werken aan drie thema’s:

- 1. Het versterken van de (Eu)regionale netwerkfunctie van Maastricht, ten behoeve van de sociale en economische vitaliteit van de stad en (Eu)regio. - paragraaf 4.1**
Om de (Eu)regio te onderscheiden als sterke kennisregio met een hoge kwaliteit van leven, is het nodig om te werken aan onder meer de multimodale bereikbaarheid van regionale centra in Maastricht, grensoverschrijdende verbindingen met onder meer binnensteden, campussen en werklocaties in de (Eu)regio, hoogwaardige werkgelegenheid ter versterking van de kenniseconomie, de Regionale Energiestrategie (RES) en een (Eu)regionaal netwerk van natuurgebieden.

2. Het investeren in een toekomstbestendige leefomgeving die gezond en leefbaar is voor alle gebruikers van de stad: bewoners, werkers en bezoekers. - paragraaf 4.2

Dit gebeurt door samen- en zelfredzaamheid te faciliteren, bewoners en gebruikers te beschermen tegen schadelijke ontwikkelingen en effecten en een gezonde leefstijl te bevorderen. Dat doen we onder meer door te werken aan een aantrekkelijke woonomgeving, door veilige en aantrekkelijke routes en openbare ruimten voor voetgangers en fietsers, de vergroening van Maastricht en een spreiding van voorzieningen en ontmoetingsplekken over de stad.

3. Het in stand houden en uitbreiden van plekken waar beleving en ontmoeting en een bijdrage leveren aan de aantrekkelijkheid van Maastricht. - paragraaf 4.3

Zaken die hieraan bijdragen, zijn onder meer het bewaken van de balans tussen stedelijke dynamiek en (relatieve) rust, de concentratie van publieksaantrekkende functies en activiteiten in dynamische centra, levendige gebieden en routes en ontmoetingsplekken in buurten, het benutten van het aanwezige culturele erfgoed en het stimuleren van cultuurparticipatie en ontmoeting van mensen in en met de natuur.

Waar in de stad moet dit vorm krijgen? (Hoofdstuk 5)

Aan de hand van de drie centrale thema's krijgt de duurzame ontwikkeling van Maastricht de komende decennia vorm. De Omgevingsvisie gaat ook in op de vraag waar in Maastricht de bovengenoemde ontwikkelingen in de periode tot 2040 zouden kunnen of moeten landen. Het gaat hierbij om een schets in hoofdlijnen; de toekomst is immers onzeker en veel ontwikkelingen worden pas concreet bij de nadere uitwerking samen met de partners in de stad.

Het ruimtelijk streefbeeld van Maastricht richting 2040 bestaat uit drie onderdelen.

- Ten eerste investeren we in het behouden en verder versterken van een fijnmazig netwerk van ontmoetingsplekken, dynamische centra en levendige gebieden over de stad. Het streven is voor alle bewoners een ontmoetingsplek met dagelijkse voorzieningen op loop- of fietsafstand te hebben.

- Ten tweede willen we de oost - west verbindingen verbeteren door barrières te verminderen of verzachten. Het gaat hierbij onder meer om het spoor, de singelstructuur aan de westkant van Maastricht en de Maas.
- Ten derde hanteren we een Ladder voor locatiekeuze met algemene principes voor waar in de stad bepaalde functies het best hun plek zouden kunnen krijgen.

Dit streefbeeld krijgt vervolgens vorm door ten eerste te werken aan het raamwerk (paragraaf 5.3) met de grote fysieke structuren in de stad. Ten tweede gebruiken we gebiedsprofielen (paragraaf 5.4) om richting te geven aan de gewenste ontwikkelingen in twaalf verschillende gebiedstypen. Ten derde hanteren we een Ladder voor locatiekeuze (paragraaf 5.5) met algemene principes voor waar in de stad bepaalde functies het best hun plek zouden kunnen krijgen.

Hoe en wanneer wordt dit uitgevoerd? (Hoofdstuk 6)

De Omgevingsvisie beschrijft op hoofdlijnen op welke manier de gewenste ontwikkelingen voor de fysieke leefomgeving zouden moeten worden uitgevoerd. Belangrijke uitgangspunten zijn onder meer de noodzaak van samenwerking met andere (semi-)overheidspartners, herbestemming, flexibiliteit en tijdelijk gebruik, een gebiedsgerichte aanpak en het werken via geleidelijke transformaties. Daarnaast is een regionale agenda geformuleerd waarbij een aantal grootschalige integrale gebiedsontwikkelingen, de aanpak van hoogwaterveiligheid, het (Eu)regionale mobiliteitssysteem en de Regionale Energiestrategie (RES) prioriteit krijgen.

Van meer grootschalige stedelijke transformatie is minder sprake dan in het verleden. De Omgevingsvisie benoemt vier gebieden waar dit nog wel aan de orde is: de omgeving van het Sphinx-kwartier en de Oostelijke Maasoever, Stad en Spoor, de Brightlands Maastricht Health Campus en het gebied rond de Maas ten zuiden van de binnenstad.

Voor deze vier grotere, maar ook voor andere ontwikkelingen, schetst de Omgevingsvisie tot slot een globale fasering voor twee periodes: Maastricht in 2025 en in 2030-2040. De laatste is uiteraard met meer onzekerheid omgeven. De daadwerkelijke uitwerking van de ontwikkelingen vindt gefaseerd plaats samen met de partners in de stad.